

Namık İsmail Üzerine

Zeynep Rona ile Söyleşi

Amacı, her alanda araştırmacıya kaynak yaratmak olan belgeleme emek ve sabır isteyen bir iş. İzlenimcilik ile başlayan ve soyutlamacılığa kadar uzanan çeşitli ancak tutarlı bir çizgi izleyen Namık İsmail'in sanat yaşamı, sergisi ile aynı tarihlerde yayınlanan bir kitapla belgeleniyor. Söz konusu kitap Zeynep Rona'nın on iki yıllık çalışmasının ürünü.

Nur NİRVEN, M.A

Namık İsmail (Yeğenoğlu; 1890-1935) ölümünün 46. yılında, yani 1981'de ailesinin girişimi ve İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nin (günümüz Mimar Sinan Üniversitesi) desteği ile 3. İstanbul Sanat Bayramı çerçevesinde MSÜ Resim ve Heykel Müzesi'nde 26 Ekim-14 Kasım arasında açılan ilk toplu sergisinin ardından yeniden sessizliğe gömülmüştü.

1981 sergisi için yapılan araştırma sonucu sanatçının ortaya çıkartılan 150 kadar yapıtıdan 120 tanesi sergilenmişti. Bu serginin sanatçının bu kadar çok sayıda yapıtını genç kuşaklara tanıtmamanın dışında başka bir özelliği de Zeynep Rona'nın kapsamlı bir araştırma incelemeden sonra gerçekleştirdiği bilimsel belgeleme çalışması olmuştu. Zeynep Rona, sergi için kaleme aldığı katalogla yetinmeyerek geçen süre içinde Namık İsmail'in bilmediğimiz yapıtlarına ulaşma olanağı elde etti ve sanatçının ortaya çıkan yapıtlarının sayısı 180'ye yaklaştı. Zeynep Rona'nın hareket noktasını az sayıdaki yazılı belge, Namık İsmail'in ailesinin anlattıkları ve resimlerinin oluşturduğu bu belgesel çalışması şimdi sanatçının sergisi nedeniyle bir kitapta toplandı.

Kitapta İbrahim Çallı, Namık İsmail, Nazmi Ziya Güran, Feyhaman Duran, Avni Lifij, Ruhi Arel, Sami Yetik ve Ali Sami Boyar gibi Sanayi-i Nefise ya da askeri okullardan mezun sanatçıların oluşturduğu ve Türk resim tarihi içinde "1914" ya da "Çallı Kuşağı" olarak anılan yurt dışında eğitim gören sanatçılara I. Dünya Savaşı'nın başlaması ile İstanbul'a döndüklerinde, sanat ortamının neler sunduğu

karşılaştırmalı biçimde ele alınarak irdeleniyor. Ayrıca Zeynep Rona, Namık İsmail'in verilerinden yola çıkarak onun sanatını iki döneme ayırıyor ve "Namık İsmail'in sanatına ilişkin yaptığı bu sınıflandırma aslında sanatçının sanat yaşamı boyunca sergilediği gelişim çizgisi bağlamında değerlendirilmelidir" diyor. Namık İsmail, birinci dönemi olarak nitelendirdiği Paris dönüşü (1914) yaptığı resimlerinde duygunun egemen olduğunu, tekniğin ikinci planda kaldığını belirtmiştir. O yıllarda çok genç olduğunu, yalnızca alıcılık yaptığını ve bunu uygulamaya dönüştüremediği için tekniğini geliştiremediğini belirtir. Bu dönem yapıtlarında şiirsellik ve düş gücü egemendir. Sanatçı, Almanya dönüşünü (1919) ise ikinci dönemi olarak belirtmiştir. Lovis Corinth (1858-1925) ve Max Liebermann (1847-1935) ile çalıştığı yıllarda resimden başka hiçbir şeyle uğraşmadığını, gündüzleri atölyede ve Kaiser Friedrich Müzesi'nde, geceleri de gece atölyelerinde çok yoğun çalışmalar yaptığını ve özellikle tekniğini geliştirdiğini söylemiştir.

Zeynep Rona, kitabında Namık İsmail'in işlediği konuları bir dönem yaptığı savaş resimlerinin yanısıra manzara, kent görünimleri, portre, figür, ölüdoğa, iç mekan resmi gibi başlıklar altında topluyor ve "dönemin geçerli bütün resim türlerini denemekle birlikte, uslubunun özellikleri en çok manzara, portre, figür, özellikle de çıplaklarında kendini göstermektedir" saptamasında bulunduktan sonra şu görüşlere yer veriyor: "Namık İsmail'in konu ve teknik çeşitliliği kimi zaman

